

Вона в віки майбутні йти повинна

Літературно-музичне свято, приурочене творчості Лесі Українки

8 клас

Лупіна Наталія Мирославівна

Мета: збагатити знання гімназистів про поетичну творчість Лесі Українки; показати барвистість, красу рідної мови, її мелодійність; розвивати творчі здібності гімназистів; виховувати любов до поезії, до рідної мови, до краю, де ти народився, до його історичних надбань, гордість за духовну спадщину українського народу.

Обладнання: мультимедійний проектор, презентація, фотографії Лесі Українки, виставка творів поетеси та ілюстрації до віршів, макет дерева, рушники, домотканна доріжка.

Хід свята

Ведучий. Колодяжне –земне зелене диво,
Колодяжне – криниця і садок,
І дім, і дух великої родини,
І стежка – через терни до зірок.

Ведуча. Колодяжне – любистку тихе свято,
Густе гілля і зілля золоте.
Здається, зараз вийде з хати Мати
І привітає Лесиних гостей.

Ведучий. Проходьте, гості, неба синь елітна
На вас Волинню й волею дихне.
Хай кожен з нас тут в мислі чи в молитві
Своє щось сокровенне спом'яне.

Ведуча. Лариса Петрівна Косач. Леся Українка. Наша окраса і гордість.
Дочка Прометєя. Одержима. Волинська Мавка. Дочка княжої Волині. Диво
цвіт України. І просто наша Леся...

Ведучий. Дорогі гімназисти, сьогодні ми маємо можливість поринути в
атмосферу любові й добра, пройти дитячими стежками Лесі Українки, які
зачаровують непорочною чистотою, таємниче озиваються із далекого
минулого, вчать цінувати Добро, Правду і Волю.

Ведуча. Ти себе Українкою звала
І чи краще знайти ім'я
Тій, що радістю в муках сіяла,
Як Вітчизна велика твоя!

Ведучий. Тобі сьогодні хліб, калину й колос
Гімназія наша принесла.
Ти все життя з недугою боролась
Та творчістю ти смерть перемогла!

Сказавши ці слова, ведучі кладуть хліб на рушникові на стіл і вазу з колосками. На фоні тихої мелодії йде діалог.

Ведуча. Ти, дівчино, в які світи мандруєш?

Леся. Я до людей.

Ведуча. А як твоє імення?

Леся. Леся

Ведуча. А де зросла ти, дівчинко вродлива?

Леся. Мене весна при лузі породила,
заквітчана у проліски.
Водила вона мене за руки у лани,
На луки дальні, до верби старої,
Розщепленої громом весняним,
Водицею з криниці степової
Щоранку напувала...
Була я вільна і щаслива.
Та якось вдень, коли скінчилась злива,
Я на отаві дудочку знайшла,
Обвітрену, стару, робітникові.
Заграла я й почула дивну мову –
То мова муки людської була...
Так вперше я відчула муку пісні,
яка співцеві сну не принесла.
Яка його будитиме й вестиме,
і сіятиме слово молоде,
аж поки сам він хащами густими
пробуджених від сну не поведе...
І я тепер на шлях ступити мушу.
Я поспішаю...
Я до вас іду.

Леся повільно під музику йде до дітей і сідає біля них.

Ведуча. Всесвітньо відома українська поетеса Леся Українка – Лариса Петрівна Косач – народилася 25 лютого 1871 року в місті Новгород-Волинську.

Ведучий. Про дитинство і юність Лесі багато цікавих спогадів залишили її рідні, а також близькі друзі родини Косачів. У сім'ї Косачів було

шестеро дітей. Леся дуже любила своїх сестер і братів, особливо Михайлика і Ольгу. Вона росла привітною і допитливою дівчинкою.

Ведуча. Читати Леся почала в чотири роки, шестирічною навчилася писати, а в п'ять років добре грала на фортепіано: згодом і сама складала пісні.

Ведучий. Коли дівчинці було 9 років, заарештували тьотю Елю. Несподівано для самої Лесі, у 1880 році з'явився її перший вірш «Надія».

Вірш «Надія»

Ні долі, ні волі в мене нема,
зосталась тільки надія одна:
надія вертнутись ще раз на Україну,
поглянути ще раз на рідну країну,

поглянути ще раз на синій Дніпро,-
там жити чи вмерти, мені все одно,
поглянути ще раз на степ, могилки,
востаннє згадати палкі гадки...

Ні долі, ні волі в мене нема,
зосталась тільки надія одна.

Ведуча. З цього часу і до кінця життя поезія, слово, пісня стали призначенням, сенсом її життя.

Ведучий. Леся була музично обдарованою дитиною. На думку сестри Ольги, Леся могла б стати не тільки першокласною піаністкою, а й композитором, бо в музиці виливала всю свою душу. Незважаючи на оперовану руку, майстерно грала на роялі твори Бетховена, Моцарта, Чайковського, Вагнера, з натхненням виконувала музику улюбленого Шопена.

Ведуча. «Мені часто здається, що з мене вийшов би далеко кращий музикант, ніж поет», - зізнавалась в листі до М. Драгоманова.

Ведучий. Коли їй виповнилося 5 років, батьки купили для Лесі фортепіано, це до нього, гнана важкою недугою в далекі краї, звертається поетеса.

Вірш «До мого фортепіано» під супровід Бетховена «Місячна соната».

Мій давній друже! Мушу я з тобою
Розстатися надовго... Жаль мені!
З тобою звикла я ділитися журбою,
Вповідувати думки веселі і сумні.

Тож при тобі, мій друже давній, вірний,
Пройшло життя дитячеє моє.
Як сяду при тобі я в час вечірній,
Багато спогадів тоді встає.

Коли я смуток свій на струни клала,
З'являлась ціла зграя красних мрій,
Веселкою моя надія грала,
Далеко линув думок легкий рій.

Від мене, друже, не таїв нічого!
Свої всі гуки ти мені віддав,
На тяжкеє страждання серця мого
Мені лагідною потіху слав.

Розстаємось надовго ми з тобою!
Зостанешся ти в самоті німій,
А я не матиму де дітися з журбою...
Прощай же, давній, любий друже мій!

Ведуча. Ще малою Леся тяжко захворіла на туберкульоз кісток, який з часом перекинувся на легені, потім - на нирки. Через хворобу вона навчалася вдома.

Ведучий. Минав час. Коли дівчинці було 13 років, мати, порадившись з дочкою, добирає їй псевдонім Українка. Це було своєрідним викликом існуючим порядкам, утвердженням права на функціонування рідної мови. Так починала свій літературний шлях юна поетеса.

Ведуча. Творила Леся Українка і в прозі. У неї є казки, написані спеціально для дітей. Це «Лелія», «Біда навчить». Ми пропонуємо переглянути інсценізацію казки «Лелія» про чарівний сон хлопчика Павлуся. Хоч це казка, але зверніть увагу, яке велике і сильне бажання жити, бути здоровою, одужати було у поетеси. На перший погляд звичайна казка – а який глибокий зміст!

Інсценізація казки «Лелія»

Вірш «Contra spem spero!»

Гетьте, думи, ви, хмари осінні!
Тож тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

Так! Я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити ! Геть думи сумні!

Ведучий. Оптимізмом віє від її поезії, жагою до життя. Але...

Ведуча. Життя стрімко йшло вперед. Леся почувала себе погано. Хвороба прогресувала. Туберкульоз гнав її по світу: Італія, Швейцарія, Німеччина, Чехія. Після огляду професора Ізраель в Берліні висновок прозвучав як вирок: жити залишилося не більше двох років. Для цього слід їхати на лікування до Єгипту.

Ведучий. Леся поселилася в містечку Гелуан, яке знаходиться на березі Нілу. Але завжди її думка линула до поліського лісу, на Волинь, де на неї чекала зустріч із Мавкою. Не стримуючи своїх спогадів, Леся Українка вирішила втілити свої мрії у драму «Лісова пісня». Перегляд уривку про Мавку із фільму «Наша Леся»

Уривок з «Лісової пісні» (інсценізація)

Ведуча. У роботі Леся Українка згорала, нею рятувалася і жила, даруючи світу шедеври.

Леся Українка. Горить моє серце. Чуєте люди? Його запалила іскра палкої до вас любові. А мої муки дали мені сил прометеевих, терпіння народного. Я ними житиму, бо маю в серці те, що не вмирає. Я йду до вас!

Ведучий. 1 серпня 1913 року перестало битися серце Лесі Українки, але вона не померла, вона жива, як її пісня-мрія, як Мавка.

Мавка. О, не журися за тіло!
Ясним вогнем засвітило воно,
Чистим, палючим, як добре вино,
вільними іскрами вгору злетіло.

Легкий, пухкий попелець ляже,

Вернувшись, в рідну землю,
Вкупі з водою там зростить вербицю, -
Стане початком тоді мій кінець.

Будуть приходити люди,
Вбогі й багаті, веселі й сумні,
Радощі й тугу нестимуть мені,
Їх промовляти душа моя буде.

Я обізвуся до них
Шелестом тихим вербової гілки,
Голосом ніжним тонкої сопілки,
Смутними росами з вітів моїх.

Я їм тоді проспівую
Все, що колись ти для мене співав,
Мрії збираючи в гаю...
Грай же, коханий, благаю!

Ведучий. Наше свято я хочу закінчити піснею «Кредо», як і Леся Українка, так і кожен з нас хоче, щоб нас ніколи не зраджували друзі, щоб було взаємне кохання, щоб ми зберігали народні традиції. А серце наше ніколи не черствіло, а було переповнене добром, щастям та надією.

Пісня «Кредо»